

תוכן עניינים

תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו- 2024), התשפ"ג-ג-2023,

פרק _ : העמקת גביית המסים והגברת האכיפה 2

א. שם החוק המוצע 2

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים 2

ג. השפעת תזכיר החוק המוצע על החוק הקיים 2

ד. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקציב המדינה 2

ה. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המנהלי 3

ו. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר 3

פרק _ - העמקת גביית המסים והגברת האכיפה 4

1. תיקון פקודת מס הכנסה 4

דברי הסבר 15

תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק _ : העמקת גביית המסים והגברת האכיפה

תזכיר זה כולל תיקוני חקיקה שצפויים להיכלל במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024, ואשר מפורטים בטיטת הצעת החלטה לממשלה, אשר הופצה להערות הציבור ביום 15 בפברואר 2023 ביחד עם יתר הצעות ההחלטה לעניין התכנית הכלכלית האמורה.

עוד יצוין כי תזכיר דומה הופץ כחלק מגיבוש התכנית הכלכלית לשנים 2021 ו-2022.

א. שם החוק המוצע

חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 - פרק ____ - העמקת גביית המסים והגברת האכיפה.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

במטרה להילחם בהון השחור, להעמיק את גביית המס ולצמצם העלמות הכנסות בידי עברייני מס, מוצע לקבוע חובת דיווח על גופים פיננסיים וסולקים, כך שנתונים על הכנסות והוצאות לקוחותיהם בכלל החשבונות העסקיים המנוהלים אצלם ידווחו פעמיים בשנה, ב-15 בינואר וב-15 ביולי בכל שנה לרשות המסים.

בנוסף ולשם המטרות המפורטות לעיל, מוצע להסמיך את מנהל רשות המסים להעביר לגופים פיננסיים ולסולקים דרישת מידע פרטנית לגבי קבוצת לקוחות בעלי מאפיינים משותפים, המתבססת על סממנים של החשבונות או של הלקוחות חברי הקבוצה, היוצרים חשד שלקוחות בקבוצה הפרו הוראה מהוראות חוקי המס באופן שמביא לאבדן מס בהיקף שאינו מבוטל.

הצעה זו מקודמת בהמשך למוצע בסעיף 1 להצעת חוק העמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון)(תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015 (להלן - הצעת החוק), ובהמשך להחלטת הממשלה מס' 265 מיום 1 באוגוסט 2021 שעניינה העברת נתונים פיננסיים לרשות המסים לטובת שיפור הליכי השומה.

ג. השפעת תזכיר החוק המוצע על החוק הקיים

תתוקן פקודת מס הכנסה.

ד. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקציב המדינה

השינויים המוצעים צפויים להביא לעלייה של כ-800 מיליון ש"ח בהכנסות המדינה בהבשלה מלאה. הפעולה צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ-100 מיליון ש"ח בשנת 2024.

ה. השפעת תזכיר החוק המוצע על תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המנהלי

אין.

ו. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר

תזכיר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, פרק ____ - העמקת גביית המסים והגברת האכיפה

פרק _ - העמקת גביית המסים והגברת האכיפה

1. תיקון פקודת מס הכנסה
בפקודת מס הכנסה¹, אחרי סעיף 141ב יבוא:

"חובת דיווח של גוף 141ג. (א) בסעיף זה – פיננסי וסולק

"גוף פיננסי" – אחד מאלה:

(1) גוף פיננסי כהגדרתו בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010²;

(2) גוף הנותן שירותי תשלום כהגדרתם בחוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019³, ולמעט בנק ישראל;

"סולק" – כהגדרתו בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁴;

"חשבון עסקי" –

(1) אם החשבון מנוהל אצל גוף פיננסי – אחד מאלה: חשבון של תאגיד, חשבון המשמש עוסק, כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁵, לצורך עסקו, וכל חשבון המוגדר בגוף הפיננסי כחשבון עסקי;

(2) אם החשבון מנוהל בסולק – מי שהסולק אישר לו סליקה כלקוח עסקי.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשפ"א, עמ' 96.

² ס"ח התש"ע עמ' 2237; התשע"ו, עמ' 2570.

³ ס"ח התשע"ט, עמ' 2778.

⁴ ס"ח התשמ"א עמ' 1022; ס"ח תשע"ט מס' 2778.

⁵ ס"ח התשל"ו, עמ' 791.

(ב) גוף פיננסי או סולק יגיש למנהל, ביום 15 בינואר וביום 15 ביולי בכל שנה, דיווח לגבי כל חשבון עסקי המנוהל אצלו, שיכלול את הנתונים האלה:

(1) פרטי הזיהוי של הלקוח, ואם קיים נהנה ידוע בחשבון – גם פרטי הזיהוי של הנהנה, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לחייב עורך דין לגלות ידיעות או מסמכים שלגביהם הוא חייב בשמירת סודיות לפי כל דין;

(2) סך כל הסכומים שהתקבלו לחשבון בששת החודשים שקדמו לחודש שבו הוגש הדיווח בחשבון העסקי;

(3) סך כל הסכומים שהוצאו בששת החודשים שקדמו לחודש שבו מוגש הדיווח בחשבון העסקי.

(ג) גוף פיננסי או סולק יידע את כל בעלי החשבונות העסקיים בדבר הדיווח כאמור בסעיף קטן (ב) על חשבונות אלה.

(ד) המידע שיתקבל בדיווחים ישמש רק לצורך ביקורת ועריכת שומות לפי חוקי המס ולצרכי אכיפה פלילית של עבירות לפי חוקי המס; לעניין זה, "חוקי המס" – פקודה זו, חוק מס ערך מוסף, חוק מיסוי מקרקעין, חוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958⁶, ופקודת המכס [נוסח חדש]⁷.

⁶ ס"ח התשי"ח, עמ' 160; התשע"ו, עמ' 280.

⁷ דיני מדינת ישראל [נוסח חדש] מס' 3, עמ' 39; ס"ח התשע"ד, עמ' 592.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), המידע שיתקבל לא ייחשב כחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשנ"ב-1992⁸, ולא יהיה קביל כראיה בכל הליך משפטי פלילי, למעט כחומר מודיעיני שיוצג לעיון שופט במהלך דיון בבקשה לצו שיפוטי;

(ו) עיבוד, שימוש או צפייה בפרטי המידע שהתקבלו לפי סעיף זה לא יתאפשרו אלא בידי בעלי תפקידים ברשות המיסים העוסקים במילוי הוראות חוקי המס ואשר חתמו על התחייבות לשמירה על סודיות המידע.

(ז) אדם שנחשף למידע לפי סעיף זה במהלך מילוי תפקידו או עבודתו, ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש אלא לפי הוראות סעיף זה או לפי צו בית משפט.

(ח) המידע שיתקבל יימחק באופן אוטומטי מיד לאחר חלוף תקופת הזמן שבה הוא דרוש לצורך הגשמת תכליות הדיווח ולכל היותר בתוך 6 שנים ממועד הגשתו, אלא אם המידע נדרש לצורך הליכים לפי סעיף (ד);

(1) מערך איסוף וקליטת הדיווחים, שמירת המידע המתקבל והשימוש בו ייעשו באופן שימזער ככל הניתן את הסיכון לפגיעה בפרטיות נושאי המידע ואת סיכוני אבטחת המידע המועבר והנשמר;

(2) שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים והרשם כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981⁹, יקבע הוראות לגבי איסוף המידע לפי סעיף זה, שמירתו ואבטחתו.

⁸ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; התשע"ז, עמ' 1200.
⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 128; התשע"ד, עמ' 986.

(ט) על אף האמור בסעיף זה, רשאי שר האוצר לקבוע בתקנות סוגי לקוחות שלגבי חשבונותיהם העסקיים לא תחול חובת דיווח, בהתאם למבחנים של גובה סכומי הכנסות ומבחנים אחרים.

(י) המנהל רשאי לקבוע הוראות בעניין אופן הגשת הדיווחים, מתכונותיהם ופרטי הזיהוי שיכללו בהם.

(יא) מדי כל שישה חודשים ידווח המנהל בכתב, ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה מוועדות הכנסת, על עניינים אלה:

(1) מספר הדיווחים שהתקבלו;

(2) השימוש שנעשה במידע שהועבר בדיווחים, בהתייחסות לשיעור הדיווחים שנעשה בהם שימוש בחקירה בלבד, ושיעור הדיווחים שהובילו להגשת כתבי אישום, וכן מידת התרומה של השימוש במידע לקידום ההליך הפלילי ולחומרת הענישה, ככל שהיתה;

(3) השימוש שנעשה במידע שהועבר, ומידת התרומה של השימוש במידע לגובה השומות, ככל שהיתה.

(יב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 235(א) לפקודה.

דרישת מידע מגוף 141.ד. (א) המנהל רשאי לדרוש, בכתב, כי גוף פיננסי או פיננסי סולק, כהגדרתם בסעיף 141ג(א), יגישו לו דיווח אשר יכלול את המידע האמור בסעיף 141ג(ד) לגבי קבוצת לקוחות של אותו גוף פיננסי או סולק (להלן – דרישת מידע), אשר מתקיימים לגביה המאפיינים שפורטו בדרישת המידע.

(ב) גוף פיננסי או סולק שקיבל דרישת מידע רשאי לבקש כי המנהל יחזור ויעיין בה וישנה אותה, מן הטעם שמילוי דרישת המידע יהיה כרוך בעבודה מינהלית רבה או בעלויות ניכרות ובלתי סבירות; בקשה כאמור תוגש למנהל בכתב מנומק בתוך 15 ימים מקבלת דרישת המידע, והמנהל ימסור למבקש את החלטתו בתוך 15 ימים מיום הגשתה.

(ג) גוף פיננסי או סולק שקיבל דרישת מידע יגיש את הדיווח הנדרש בתוך 15 ימים מקבלת דרישת המידע, ואם הגיש בקשה כאמור בסעיף קטן (ב) – בתוך 15 ימים מיום קבלת החלטת המנהל בבקשה; הדיווח יכלול את הפרטים שלהלן לגבי כל אחד מן החשבונות של הלקוחות שבקבוצה המנוהלים אצל הגוף הפיננסי או הסולק:

(1) פרטי הזיהוי של הלקוח, ואם קיים נהנה ידוע בחשבון – גם פרטי הזיהוי של הנהנה, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לחייב עורך דין לגלות ידיעות או מסמכים שלגביהם הוא חייב בשמירת סודיות לפי כל דין;

(2) סך כל ההפקדות והתקבולים שהתקבלו בחשבון בשנת המס שקדמה לשנה שבה נדרש הדיווח;

(3) סך כל המשיכות והתשלומים שהוצאו מן החשבון בשנת המס שקדמה לשנה שבה נדרש הדיווח;

(4) יתרות הפתיחה ויתרות הסגירה בחשבון בשנת המס שקדמה לשנה שבה נדרש הדיווח.

(ד) המנהל לא ידרוש מידע כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם כן יש לו יסוד סביר להניח כי הלקוחות שבקבוצה הפרו הוראה מהוראות חוקי המס, באופן שיש בו כדי לפגוע בגביית מס בהיקף שאינו מבוטל (להלן – יסוד סביר להעלמת מס), המבוסס על אחד או יותר מן הסממנים האלה:

(1) בחשבונות הלקוחות הופקדו סכום או סכומים בהיקף, באופן או בתדירות המקיימים יסוד סביר להעלמת מס, או שזהות המפקיד מקיימת יסוד סביר להעלמת מס;

(2) מחשבונות הלקוחות נמשכו או הועברו סכום או סכומים בהיקף, באופן או בתדירות המקיימים יסוד סביר להעלמת מס, או שזהות מי שהסכומים נמשכו או הועברו אליו מקיימת יסוד סביר להעלמת מס;

(3) באחד או יותר מחשבונות הלקוחות יש יתרות בהיקף בלתי סביר לגביהם;

(4) הלקוחות ביצעו פעילות המקיימת יסוד סביר להעלמת מס, לרבות פעילות עסקית בחשבון פרטי ופעילות במדינת חוץ;

לעניין זה, "חוקי המס" – פקודה זו, חוק מס ערך מוסף, חוק מיסוי מקרקעין חוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958, ופקודת המכס [נוסח חדש].

(ה) דרישת מידע תהיה בתדירות ובאופן שיבטיחו כי המידע שיתקבל לגבי קבוצת לקוחות לא יהיה קרוב בהיקפו למידע שהיה מתקבל בדרך של דיווח רציף.

(ו) דרישת מידע תהיה, ככל הניתן, בתדירות אשר אינה פוגעת בעבודת הגוף הפיננסי.

(ז) דרישת מידע טעונה אישור כי היא עומדת בתנאים המנויים בסעיף זה, מאת ועדה של שני עובדי רשות המסים שמינה המנהל ונציג ציבור שמינה היועץ המשפטי לממשלה (להלן – הוועדה) לאחר התייעצות עם המנהל; הודעה על הרכב הוועדה תפורסם ברשומות.

(ח) לאחר אישור הוועדה, אם ניתן, תועבר דרישת המידע ליועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא מינה לעניין זה, לצורך בחינה אם דרישת המידע עומדת בתנאים המנויים בסעיף זה.

(ט) מידע המפורט בדיווח שנמסר לפי סעיף זה ייאגר במאגר מידע כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981¹⁰ (בסעיף זה – חוק הגנת הפרטיות), שהוא מאגר ייעודי, בנפרד מכל מאגר מידע אחר (בסעיף זה – מאגר המידע), לתקופה של ששה חודשים, ולגבי מידע שנמסר לאחר תום שנתיים מיום כניסתו לתוקף של סעיף זה – לתקופה של שלושה חודשים; בתום התקופות האמורות יימחק המידע, זולת אם נעשה בו שימוש כאמור בסעיף קטן (יג).

(י) הגוף הפיננסי או הסולק ימחק את הדיווח הכולל את המידע נושא דרישת המידע, בתוך 14 ימים מיום שמסר אותו למנהל.

(יא) מאגר המידע ומערך האיסוף וקליטת הדיווחים אליו יעוצבו בדרך שתמזער את הסיכון לפגיעה בפרטיותם של נושאי המידע, בשים לב, ככל האפשר, לחלופות הטכנולוגיות המקובלות, בהתייעצות עם הרשם כהגדרתו בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות (בסעיף זה – הרשם).

¹⁰ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; התשע"ז, עמ' 1200.

(יב) המנהל יסמיך מבין עובדי רשות המסים בישראל מורשי גישה למאגר המידע שיהיו אחראים לניהולו, לעיבוד המידע שבו ולהעברת מידע ממאגר המידע למי שרשאים להשתמש בו לפי סעיף קטן (יג); מי שהוסמך כאמור (בסעיף זה – מורשה גישה) לא ימלא תפקיד אחר מלבד תפקידו האמור.

(יג) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 235(א), המנהל ומורשה הגישה לא ישתמשו במידע שהתקבל לפי סעיף זה ולא יעבירו אותו לאחר, אלא לבעלי תפקידים אלה, ובמידה שנדרש:

(1) לעובד רשות המסים בעל סמכויות חקירה (בסעיף זה – חוקר מס) – לשם קיומו של הליך פלילי, אם התעורר אצל חוקר המס חשד לביצוע עבירה לפי פקודה זו, חוק מיסוי מקרקעין או חוק מס ערך מוסף, חוק הבלו על הדלק, ופקודת המכס;

(2) לפקיד שומה – לצורך שומה כאמור בסעיף 145, אם יש לפקיד השומה יסוד סביר להניח כי לא דווחו הכנסות בסכום העולה על 100,000 שקלים חדשים; פקיד השומה יהיה רשאי להעביר את המידע לחוקר מס, אם יש במידע כדי לעורר חשד לעבירה לפי פקודה זו, לפי חוק מס ערך מוסף או לפי חוק מיסוי מקרקעין לשם קיומו של הליך פלילי;

(3) למנהל – לצורך קביעת מס ולצורך שומה כאמור בסעיפים 76 ו-77 לחוק מס ערך מוסף (בסעיף זה – מנהל מע"מ), אם יש למנהל מע"מ יסוד סביר להניח כי לא דווחו עסקאות בסכום העולה על 100,000 שקלים חדשים או כי נוכח מס תשומות הכלול בחשבונית מס שהוצאה שלא כדין, אשר הסכום המופיע בה עולה על 100,000 שקלים חדשים;

(4) למנהל כהגדרתו בחוק מיסוי מקרקעין (בסעיף זה – מנהל מיסוי מקרקעין) – לצורך שומה כאמור בסעיף 78 לחוק מיסוי מקרקעין, אם יש למנהל מיסוי מקרקעין יסוד סביר להניח כי ההצהרה לפי אותו סעיף אינה נכונה, והסטייה מאחד הפרטים שלגביהם ניתנה היא בסכום העולה על 100,000 שקלים חדשים ;

(5) לבעל תפקיד המנוי בפסקאות (1) עד (4), בהתקיים שני אלה :

(א) מורשה הגישה הצליב את המידע עם מידע אחר שבידי רשות המסים ; המידע לא יוצלב עם מאגר מידע אחר אלא אם כן מאגר המידע האחר כלול ברשימה שאישרו הוועדה והיועץ המשפטי לממשלה כמאגרי מידע שניתן להצליב עמם מידע לצורך סעיף זה ;

(ב) מורשה הגישה השתכנע כי יש חשד לביצוע עבירה, לאי דיווח על הכנסות, לאי דיווח על עסקאות, לניכוי מס תשומות או למסירת הצהרה לא נכונה כאמור בפסקאות (1) עד (4).

(ד) מידע שקיבל חוקר מס לפי סעיף זה לא ייחשב כחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹¹, ולא יהיה קביל כראיה בכל הליך משפטי פלילי, למעט כחומר מודיעיני שיוצג לעיון שופט במהלך דיון בבקשה לצו שיפוטי.

¹¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43 ; התשע"ט, עמ' 238.

(טו) אדם שהגיע אליו מידע לפי סעיף זה, תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש אלא לפי הוראות סעיף זה או לפי צו בית משפט.

(טז) המגלה לאחר מידע שהגיע אליו לפי סעיף זה או העושה בו שימוש, בניגוד להוראות סעיף קטן (יד), דינו – מאסר שלוש שנים; הגורם ברשלנות לגילוי מידע לאחר, בניגוד להוראות סעיף קטן (יג), תוך הפרת הוראה מההוראות שנקבעו לאבטחת מידע לפי סעיף זה, דינו – מאסר שנה.

(יז) המנהל ידווח בכתב, מדי שישה חודשים, ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה מוועדות הכנסת על כל אלה:

(1) מספר דרישות המידע שנמסרו לגופים פיננסיים לפי סעיף זה, המאפיינים שפורטו בהן, מספר הלקוחות שלגביהם נמסר מידע בתגובה לכל דרישת מידע וסוגי המידע שהתקבלו לגבי כל לקוח;

(2) שיעור העברות המידע שנעשה בהן שימוש בפועל בחקירה בלבד, ושיעור העברות המידע שהובילו להגשת כתבי אישום, והעונשים שהוטלו בהליכים כאמור שהסתיימו בהרשעה;

(3) מידת התרומה של השימוש במידע לקידום ההליך הפלילי ולחומרת הענישה, ככל שהיתה;

(4) השימוש שנעשה במידע שהועבר לפי סעיף קטן (יג) (2), (3) ו-(4), לפי הסיווג שלהלן:

(א) שיעור העברות המידע שנעשה בו שימוש בפועל בשומות לפי סעיף 145 לפקודה זו, לפי סעיף 77 לחוק מס ערך מוסף ולפי סעיף 78 לחוק מיסוי מקרקעין, לפי העניין, מספר השומות, סכום השומות וסכומי המס שנגבו ממי שהוצאו לגביהם שומות כאמור ;

(ב) מידת התרומה של השימוש במידע לגובה השומה, ככל שהייתה תרומה כאמור.

(יח) שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע הוראות בעניינים אלה :

(1) איסוף המידע לפי סעיף זה, שמירתו ואבטחתו, בהתייעצות עם הרשם ;

(2) קביעת המורשים לקבל מידע ממורשה גישה וכללים להעברת המידע לפי סעיף קטן (יג).".

דברי הסבר

לסעיף 141ג המוצע

במטרה להילחם בהון השחור, להעמיק את גביית המס ולצמצם העלמת הכנסות בידי עברייני מס, מוצע לקבוע בפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) חובת דיווח על גופים פיננסיים וסולקים, ביום 15 בינואר וביום 15 ביולי, בכל שנה, כך שנתונים על פעילות לקוחותיהם בכלל החשבונות העסקיים המנוהלים אצלם ידווחו באופן שוטף לרשות המסים.

בנוסף לשימוש באמצעי תשלום מסורתיים המבוססים חשבון בנק, בשנים האחרונות חלה התפתחות טכנולוגית משמעותית בתחום אמצעי התשלום הדיגיטליים, ובהתאם לכך גופים שונים שעוסקים בפעילות פיננסית מציעים שירותים להעברת תשלומים או לקבלת תשלומים על ידי ניהול חשבון באמצעים דיגיטליים. גופים אלו מכונים לרוב בקרב הציבור "ארנקים דיגיטליים" או "יישומונים ("אפליקציות") לתשלום".

לפיכך מוצע לקבוע בהגדרת "גוף פיננסי" את שני הסוגים של גופים אלה:

(1) "גוף פיננסי" כהגדרתו בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, כלומר תאגיד בנקאי, קופת גמל או חברה מנהלת של קופת גמל, מבטח, קרן להשקעות משותפות בנאמנות, מנהל תיקי השקעות, חבר בורסה, מסלקה, חברת הדואר, נותן שירותים פיננסיים כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, וגוף אחר המספק שירותים פיננסיים שקבע נגיד בנק ישראל.

(2) גוף הנותן שירותי תשלום כהגדרתם בחוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019, דוגמת ארנקים דיגיטליים ויישומי תשלום המאפשרים העברה או קבלה של תשלומים תוך יצירת חשבון לקוח. מוצע להגדיר "סולק" לענין זה, כסולק כמשמעותו בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, הוא בעל רישיון סליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב, כלומר, בעל רישיון למתן שירותי תשלום לספק תמורת הנכסים שרכש לקוח מאותו ספק באמצעות כרטיס חיוב, כנגד קבלת תמורת הנכסים ממנפיק כרטיס החיוב, ואם התשלום לספק כאמור נעשה בידי המנפיק – כנגד קבלת תמורת הנכסים ישירות מהלקוח. בהתאם לתכלית הצעת החוק, מוצע כי חובת הדיווח תחול רק על חשבונות עסקיים. מוצע להגדיר "חשבון עסקי" ככל אחד מאלה: בגוף פיננסי – חשבון של תאגיד, חשבון המשמש עוסק לצורך עסקו, או חשבון המוגדר כחשבון עסקי בגוף הפיננסי. בסולק – חשבון שהסולק אישר לו סליקה כחשבון עסקי. על פי המוצע בסעיף קטן (ב), בהתאם לתכליות חובת הדיווח, גוף פיננסי וסולק ידווחו פעמיים בשנה על פעילות המתבצעת בחשבונות העסקיים המתנהלים אצלם. המידע שיועבר הוא פרטי הזיהוי של בעל החשבון העסקי, פרטי הזיהוי של נהנה מהחשבון, אם קיים נהנה כאמור, סך הסכומים שהתקבלו לחשבון העסקי וסך הסכומים שהוצאו מהחשבון העסקי. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי גוף פיננסי וסולק יהיו חייבים ליידע את כלל בעלי החשבונות העסקיים בדבר חובת הדיווח החלה על חשבונות אלו ומשמעותו. בסעיף קטן (ד) מוצע כי המידע שיתקבל ישמש לצרכי עריכת ביקורת ועריכת שומות לפי חוקי המס, וכן לצורך אכיפה פלילית של עבירות לפי חוקי המס בהתאם לסייגים הקבועים בסעיף, ולצרכים אלה בלבד. לעניין השימוש במידע לצרכי אכיפה פלילית יובהר כי מאחר שמדובר במידע שהתקבל מכוח חובת

דיווח שלא על יסוד חשד לעבירה פלילית, לא ניתן יהיה לעשות שימוש במידע שהתקבל, כמו שהוא, במסגרת הליך פלילי, וזאת נוכח החשש לפגיעה בזכויות הנתונות לחשוד בהליך פלילי. מוצע, אפוא, לקבוע הוראה לפיה המידע שהתקבל מכוח סעיף 141ג המוצע לא ייחשב כחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982, ולא יהיה קביל כראיה בכל הליך משפטי פלילי, למעט כחומר מודיעיני שיוצג לעיון השופט במהלך דיון בבקשה לצו שיפוטי. הוראה דומה קבועה בסעיף 25(ב) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, לגבי דיווח שהתקבל במשטרה לפי סעיף 6(1) לחוק האמור או במאגר המידע לפי סעיף 7(ד) לחוק האמור. במסגרת זאת, במקרה שבו התעורר חשד לעבירה פלילית ניתן יהיה לקבל את המידע מידי בעל המידע או מידי הגוף הפיננסי המחזיק בו תוך הפעלת הסמכויות הפליליות הנתונות לרשות המסים. יצוין כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה על פי פקודת מס הכנסה.

על מנת לשמור על פרטיות בעלי החשבונות המדווחים, מוצע בסעיף קטן (ז) כי רק בעלי תפקידים ברשות המסים העוסקים בתפקידים אלה יהיו רשאים לעשות שימוש במידע שהתקבל. על בעלי תפקידים אלה חלה חובת סודיות בנוגע לכל מידע שהתקבל מתוקף ביצוע תפקידם מכוח חוקי המס; נוסף על כך מוצע כי בעלי התפקידים האלו יהיו חייבים גם לחתום על התחייבות לשמירה על סודיות המידע. בהתאם, המידע שיתקבל יימחק מיד לאחר חלוף תקופת הזמן שבה הוא דרוש לצורך הגשמת תכליות הדיווח בהתאם לדין ולכך היותר בתוך 6 שנים מהיום שהתקבל, אלא אם נדרש לצורך הליכים לפי סעיף (ד).

בסעיף קטן (ט) מוצע לאפשר לשר האוצר להחריג מתחולת חובת הדיווח סוגי לקוחות מסוימים בהתאם למבחנים שיקבעו. בסעיף קטן (י) מוצע לאפשר למנהל רשות המסים לקבוע הוראות בעניין אופן הגשת הדיווח, ופרטי הזיהוי שיכללו בו.

בסעיף קטן (יא), ובכדי לוודא שהסעיף המוצע ייושם כראוי, ואכן יגשים את המטרה אשר לשמה נחקק, מוצע כי המנהל ידווח מדי שישה חודשים ליועץ המשפטי לממשלה ולוועדה מוועדת הכנסת שתקבע, על השימוש שנעשה במידע ומידת השגת ההסדר את תכליותיו.

סעיף 141ד

מוצע להסמיך את מנהל רשות המסים להעביר לגוף פיננסי ולסולק דרישת מידע פרטנית לגבי קבוצת לקוחות בעלי מאפיינים משותפים, נוסף על העברת המידע השוטפת מגופים פיננסיים וסולקים לגבי חשבונות עסקיים לפי סעיף 141ב לפקודה. דרישת מידע כאמור תתבסס על סממנים של החשבונות או של הלקוחות חברי הקבוצה, היוצרים חשד שלקוחות בקבוצה הפרו הוראה מהוראות חוקי המס באופן שמביא לאבדן מס בהיקף שאינו מבוטל. המנהל יציין בדרישתו את המאפיינים של הלקוחות שהמידע לגביהם מתבקש, והגוף הפיננסי יעביר למנהל מידע לגבי כלל הלקוחות אשר המאפיינים מתקיימים לגביהם.

הדיווח הנדרש בסעיף קטן (ג) המוצע יכלול לגבי כל אחד מן החשבונות של הלקוחות אשר התקיימו לגביהם המאפיינים שצוינו בדרישת המידע, את פרטי הזיהוי שלו וכן של נהנה בחשבון, אם קיים נהנה כאמור, את סך ההפקדות והתקבולים שהתקבלו בחשבון, את סך כל המשיכות והתשלומים שהוצאו מן החשבון, ואת יתרות הפתיחה ויתרות הסגירה בחשבון, והכל לגבי שנת המס שקדמה לשנה שבה נדרש

הדיווח.

מוצעים מנגנונים אשר יודאו שהדרישות מכוח הסעיף לא מכבידות יתר על המידה על הגופים הפיננסיים. כך מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב) המוצע, כי גוף פיננסי או סולק יוכל לבקש מהמנהל לעיין מחדש בדרישתו ולשנותה מן הטעם שדרישת המידע כרוכה בעבודה מנהלית רבה או בעלויות ניכרות שאינן סבירות, ובסעיפים קטנים (ה) ו-(ו) כי דרישת המידע תתבצע ככל הניתן בתדירות אשר אינה פוגעת בעבודת הגופים הפיננסיים ושאינו קרוב בהיקפו לדיווח רציף.

בסעיפים קטנים (ז) ו-(ח) מוצע לקבוע כי דרישות מידע יישלחו למוסד הפיננסי רק לאחר שוועדה מיוחדת אשר תוקם לצורך זה אישרה שהדרישה עומדת בתנאי הסעיף, ולאחר אישור כאמור של היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא מינה לעניין זה. מנגנוני איזון ובקרה אלה, נוסף על מנגנונים נוספים שיפורטו בהמשך, מוצעים כדי למזער את האפשרות לפגיעה בפרטיות. יובהר כי אין בסעיף זה כדי לפגוע בסמכות המנהל לפנות לגופים הפיננסיים בבקשות לקבלת מידע מכוח סעיפים אחרים בפקודה, כגון בעת עריכת שומה מסוימת.

המידע שיימסר יועבר ליחידה מיוחדת ברשות המסים אשר רק לה הסמכויות לגשת באופן מלא ומידי למידע המועבר, נוסף על הגישה שתהיה לעובדי היחידה למאגרי רשות המסים שיאושרו לעניין זה על ידי היועץ המשפטי לממשלה. מידע זה יועבר לידי גורמים אחרים ברשות רק על פי הקבוע בסעיף קטן (ג) המוצע, בסוגי מקרים המפורטים בו, ובמידה הנדרשת.

סוג המקרים הראשון שבו המידע יועבר לגורמים אחרים ברשות המסים, הוא בעקבות בקשה של גורמים ברשות המסים לקבל מידע לגבי אדם מסוים שיש חשד שעבר עבירה פלילית, או לצורך חקירה אזרחית כשיש יסוד סביר להניח כי אדם לא דיווח על הכנסות בסכום העולה על 100,000 שקלים חדשים. סוג המקרים השני הוא כאשר מורשה הגישה מצא, באופן עצמאי, בעקבות הצלבת המידע עם מידע אחר שבידי רשות המסים הכלול במאגר שברשימה שאישרו הוועדה והיועץ המשפטי לממשלה, שיש חשד לביצוע עבירה, לאי דיווח על הכנסות, לאי דיווח על עסקאות, או למסירת הצהרה לא נכונה בסכום העולה על 100,000 שקלים חדשים כאמור. במקרה כזה, רשאי מורשה הגישה להעביר את המידע באופן יזום לגורמים ברשות המסים, אשר יפתחו בחקירה.

נוסף על האמור לעיל, מוצע לקבוע מנגנונים נוספים אשר יודאו כי העברת מידע כקבוע בסעיף לא תפגע יתר על המידה בזכות לפרטיות. כך, בסעיף קטן (י), מוצע לקבוע שהמוסד הפיננסי ימחק את הדיווח שמסר בתוך 14 ימים ממשירתו. עוד מוצע שהמידע ייאגר במאגר מידע ייעודי נפרד מכל מאגר מידע אחר, ושרשות המסים תמחק את המידע שהתקבל בתוך שישה חודשים מקבלת המידע, ולגבי מידע שיימסר לאחר תום שנתיים מיום כניסתו של הסעיף לתוקף- בתום שלושה חודשים, אלא אם נעשה שימוש במידע לפי הוראות סעיף (יג). כמו כן, מוצע כי המאגר ינוהל ברשות המסים בהתאם לנהלים שייקבעו בהתייעצות עם רשם מאגרי המידע (סעיף קטן (יא)), וכי המידע יישמר בסודיות על ידי עובדי הרשות והעברתו בניגוד לאמור בסעיף תהווה הפרה של חובת סודיות ועבירה פלילית.

המידע שיתקבל ישמש לצרכי עריכת ביקורת ועריכת שומות בכלל מערכי המס, וכן לצורך אכיפה פלילית של עבירות לפי חוקי מס בהתאם לסייגים הקבועים בסעיף, ולצרכים אלה בלבד. לעניין השימוש במידע לצרכי אכיפה פלילית קבועה הוראה דומה כמוסבר בסעיף 141ב(ה), וכן לגבי סמכויות הלמ"ס. כדי לוודא שהסעיף המוצע ייושם כראוי, ואכן יגשים את המטרה אשר לשמה נחקק, תוך שמתקיים

יחס ראוי בין מידת השגת התכלית לבין עוצמת הפגיעה בפרטיות, מוצע לקבוע כי המנהל ידווח, מדי שישה חודשים, ליועץ המשפטי לממשלה ולועדה מועדות הכנסת על המידע שהתקבל מכוח הסעיף ואשר הועבר לגורמים בתוך רשות המסים, ומידת התרומה של השימוש במידע לקידום גביית המס, הכל כמפורט בסעיף קטן (יז) המוצע.